

Lagrådsremiss

Utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid m.m.

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Visby den 5 juli 2012

Lena Ek

Karin Sjökvist
(Miljödepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter. Ändringen innebär att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte gäller om en kontrollör har verifierat att utsläpp är avskilda och transporterade för lagring till en anläggning för geologisk lagring av koldioxid.

Det föreslås också ändringar i 6 kap. miljöbalken för att tydliggöra genomförandet av artiklarna 5.2 och 9.1 i direktivet om planer och program (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 januari 2013.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter	6
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Handel med utsläppsrätter	8
4.1	Regleringen av handelssystemet.....	8
4.2	Geologisk lagring av koldioxid	9
5	Utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid	10
6	Ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program	11
6.1	Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning för planer och program.....	11
6.2	Information om antagandet av planer och program.....	12
7	Ikraftträdande	13
8	Konsekvenser	13
9	Författningskommentar	14
9.1	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken.....	14
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter	15
Bilaga 1	Utdrag ur promemorians lagförslag rörande utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid	16
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna rörande utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid	17
Bilaga 3	Utdrag ur promemorians lagförslag rörande ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program	18
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna rörande ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program	19

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ att 6 kap. 13 och 16 §§ miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

13 §²

En miljökonsekvensbeskrivning enligt 12 § ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till

1. bedömningsmetoder och aktuell kunskap,	
2. planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad,	
3. <i>allmänhetens intresse, och</i>	3. <i>var i beslutsprocessen planen eller programmet befinner sig,</i>
4. att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder.	4. att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder, <i>och</i>
	5. <i>allmänhetens intresse.</i>

Innan en myndighet eller kommun bestämmer omfattningen av och detaljeringsgraden för miljökonsekvensbeskrivningen, ska myndigheten eller kommunen samråda med den eller de kommuner och länsstyrelser som berörs av planen eller programmet. För planer och program på nationell nivå ska samråd i stället ske med Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och andra berörda statliga förvaltningsmyndigheter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30, Celex 32001L0042).

² Senaste lydelse 2011:608.

16 §³

Om en miljöbedömning krävs enligt 11 §, *skall* den miljökonsekvensbeskrivning som avses i 12 § samt synpunkter från samråd enligt 14 och 15 §§ beaktas innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering.

När planen eller programmet har antagits *skall* den beslutande myndigheten eller kommunen i en särskild sammanställning redovisa

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
3. skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden, och
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Sammanställningen och planen eller programmet skall göras tillgängliga för dem med vilka samråd skett enligt 14 och 15 §§. Dessa skall även informeras om att planen eller programmet har antagits.

Om en miljöbedömning krävs enligt 11 §, *ska* den miljökonsekvensbeskrivning som avses i 12 § samt synpunkter från samråd enligt 14 och 15 §§ beaktas innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering.

När planen eller programmet har antagits *ska* den beslutande myndigheten eller kommunen i en särskild sammanställning redovisa

Myndigheten eller kommunen ska informera de myndigheter, kommuner, den allmänhet och de berörda stater som avses i 14 och 15 §§ om att planen eller programmet har antagits samt göra sammanställningen och planen eller programmet tillgängliga för dem.

Denna lag träder i kraft den 7 januari 2013.

³ Senaste lydelse 2004:606.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 b §

Skyldigheten att överlämna utsläppsrätter enligt 1 § gäller inte om en kontrollör enligt 5 kap. 1 § 2 har verifierat att utsläpp är avskilda och transporterade till en anläggning för sådan geologisk lagring av koldioxid som kräver tillstånd enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 7 januari 2013.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG av den 23 april 2009 om ändring av direktiv 2003/87/EG i avsikt att förbättra och utvidga gemenskapssystemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (EUT L 140, 5.6.2009, s. 63, Celex 32009L0029).

3 Ärendet och dess beredning

Utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid

I Miljödepartementet har det upprättats en promemoria, som bl.a. innehåller ett förslag till en ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter. Förslaget innebär att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte gäller utsläpp som avskilts och transporterats för permanent lagring till en anläggning för geologisk lagring av koldioxid. Promemorians lagförslag i denna del återges i *bilaga 1*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren och en sammanställning av svaren finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2012/615/R).

Ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program

Europeiska kommissionen har kritiserat Sveriges genomförande av sina skyldigheter enligt artiklarna 5.2 och 9.1 i direktivet om planer och program, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30, Celex 32001L0042).

I samband med att en större översyn av 6 kap. miljöbalken förbereddes föreslogs i promemorian Enklare lagtext om miljökonsekvensbeskrivningar (Ds 2009:65) bl.a. ändringar av paragrafer som motsvarar nuvarande 6 kap. 13 och 16 §§ miljöbalken för att ytterligare förtydliga den befintliga lagstiftningen. I promemorians förslag motsvaras dessa paragrafer av 6 kap. 34 och 41 §§. Promemorians lagförslag i dessa delar återges i *bilaga 3*. Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren och en sammanställning av svaren finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2009/1840/R).

Beredningen av förslaget om omarbetning av 6 kap. miljöbalken pågår fortfarande inom Regeringskansliet. Det finns dock ett behov av att så snart som möjligt tydliggöra genomförandet av direktivet i de delar som omfattas av Europeiska kommissionens kritik. I detta lagstiftningsärende föreslås därför redan nu ändringar, dels av bestämmelsen om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla, dels av bestämmelsen om lämnande av information om antagandet av planer eller program.

4 Handel med utsläppsrätter

4.1 Regleringen av handelssystemet

Som en viktig del i EU:s program mot klimatförändringar har Europeiska unionen etablerat ett system för handel med utsläppsrätter som ansluter till Kyotoprotokollet. Den första handelsperioden, 2005–2007, har avslutats och den andra handelsperioden pågår under 2008–2012. Regelverket för handelssystemet finns i handelsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32, Celex 32003L0087). Från början omfattade handelssystemet förbränningsanläggningar, oljeraffinaderier, anläggningar för produktion eller bearbetning av järn, stål, glas och glasfiber, cement och keramik samt anläggningar för tillverkning av papper eller pappersmassa. För dem som driver sådana anläggningar är det obligatoriskt att delta i systemet för handel med utsläppsrätter.

Huvuddelen av handelsdirektivet genomförs i svensk rätt med lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter och förordningen (2004:1205) om handel med utsläppsrätter. Utgångspunkten är att utsläpp inte får ske från anläggningar som omfattas av systemet, om inte ett särskilt tillstånd finns. Länsstyrelsen prövar ansökningar om tillstånd. Verksamhetsutövarna får ansöka om tilldelning av utsläppsrätter för varje handelsperiod. Regeringen upprättar en nationell fördelningsplan som anger hur utsläppsrätterna ska fördelas. Den nationella fördelningsplanen ska godkännas av Europeiska kommissionen. En verksamhetsutövare är skyldig att genom beräkning eller mätning övervaka sina utsläpp och varje år ge in en verifierad rapport om utsläppen. Verksamhetsutövaren är också skyldig att varje år överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från anläggningen. De överväganden som gjordes i samband med införandet av lagen om handel med utsläppsrätter framgår av propositionen Handel med utsläppsrätter II (prop. 2004/05:18).

Handelsdirektivet har ändrats genom länkdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/101/EG av den 27 oktober 2004 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen, i överensstämmelse med Kyotoprotokollets projektbaserade mekanismer (EUT L 338, 13.11.2004, s. 18, Celex 32004L0101). Avsikten med länkdirektivet är att knyta EU:s handel med utsläppsrätter till de delar av Kyotoprotokollet som rör de projektbaserade mekanismerna, dvs. gemensamt genomförande och mekanismen för ren utveckling. Mekanismerna är i grunden ett sätt att få till stånd kostnadseffektiva utsläppsminskningar som en part kan använda sig av för att uppfylla sitt kvantifierade åtagande i Kyotoprotokollet. Genom länkdirektivet kan även verksamhetsutövare med anläggningar som omfattas av handelsdirektivet tillgodogöra sig utsläppsminskningar från de projektbaserade mekanismerna. Utsläppsminskningarna från ett projekt omvandlas till ett tillgodohavande som kan säljas och köpas på den

marknad som handelssystemet utgör. Under vissa förutsättningar får sådana tillgodohavanden användas när verksamhetsutövare redovisar utsläppsrätter enligt EU:s handelssystem. Genomförandet av länkdirektivet innebär vissa ändringar i lagen om handel med utsläppsrätter samt i förordningen om handel med utsläppsrätter, se regeringens proposition Utvecklad utsläppshandel för minskad klimatpåverkan (prop. 2005/06:184).

Handelsdirektivet har därefter ändrats genom flygutsläppsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/101/EG av den 19 november 2008 om ändring av direktiv 2003/87/EG så att luftfartsverksamhet införs i systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen (EUT L 8, 13.1.2009, s. 3, Celex 32008L0101).

Slutligen har handelsdirektivet ändrats genom det s.k. ändringsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG av den 23 april 2009 om ändring av direktiv 2003/87/EG i avsikt att förbättra och utvidga gemenskapssystemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (EUT L 140, 5.6.2009, s. 63, Celex 32009L0029). Syftet med detta ändringsdirektiv är att reglera handeln med utsläppsrätter efter 2012.

4.2 Geologisk lagring av koldioxid

Av regeringens proposition Ändringar i systemet för handel med utsläppsrätter (prop. 2009/10:28) framgår bakgrunden och skälen för de ändringar i lagen om handel med utsläppsrätter som ändringsdirektivet medfört. Genom detta direktiv blir geologisk lagring av koldioxid tillståndspliktig under handelssystemet från och med den 1 januari 2012. Det innebär bland annat att det krävs tillstånd enligt lagen om handel med utsläppsrätter, att eventuella läckage som sker från lagringsplatsen måste täckas av utsläppsrätter och att verksamhetsutövaren även måste rapportera enligt lagen om handel med utsläppsrätter. Genom direktivet framgår också att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte gäller om utsläpp av koldioxid avskiljs och transporteras till en anläggning för koldioxidlagring med tillstånd enligt CCS-direktivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009 s. 114, Celex 32009L0031).

Direktivet kallas CCS-direktivet efter det engelska namnet på geologisk lagring av koldioxid, ”carbon capture and storage”. Syftet med direktivet är att inrätta en rättslig ram för geologisk lagring av koldioxid för att bidra till att bekämpa klimatförändringarna.

De författningsändringar som behövs i det svenska regelverket för att genomföra CCS-direktivet träder i kraft den 4 januari 2013.

5 Utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid

Regeringens förslag: Skyldigheten att överlämna utsläppsrätter ska inte gälla om en kontrollör har verifierat att utsläpp är avskilda och transporterade till en anläggning för sådan geologisk lagring av koldioxid som kräver tillstånd enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget eller inte haft några erinringar mot det. *Naturvårdsverket* har dock uppgett att det i författningstexten tydligare bör framgå att det är den omständigheten att det är verifierat att utsläppet har avskilts och transporterats till en anläggning för geologisk lagring av koldioxid som är avgörande för att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte ska gälla.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 1 § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter ska verksamhetsutövaren genom beräkning eller mätning övervaka sina utsläpp av de växthusgaser som tillståndet eller övervaknings- och rapporteringsplanen avser och varje år göra en rapport om utsläppen. Rapporten ska vara verifierad av en kontrollör. Utgångspunkten enligt 6 kap. 1 § nämnda lag är att berörda verksamhetsutövare ska överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från anläggningen eller flygverksamheten.

För att hantera den situationen att en verksamhetsutövare väljer att geologiskt lagra koldioxiden i stället för att släppa ut den i atmosfären, har en ändring gjorts i handelsdirektivet. Enligt artikel 12 punkt 3 a i ändringsdirektivet ska skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte gälla i förhållande till utsläpp som verifierats som avskilda och transporterade för permanent lagring till en anläggning som har giltigt tillstånd i enlighet med CCS-direktivet. En ny bestämmelse behöver därför införas i lagen om handel med utsläppsrätter för att genomföra ändringsdirektivet i den delen. Den nya bestämmelsens lydelse bör tydligare överensstämma med direktivets, så att det framgår att verifieringen har den avgörande roll som *Naturvårdsverket* påpekat i sitt remissvar.

6 Ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program

6.1 Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning för planer och program

Regeringens förslag: Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning ska anpassas efter var i beslutsprocessen som planen eller programmet befinner sig.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Stockholms län* har avstyrkt den föreslagna ändringen med motiveringen att bestämmelsen medför osäkerhet vid tillämpningen av 6 kap. miljöbalken och i praktiken kan innebära att kravet på en fullgod miljökonsekvensbeskrivning kan undvikas genom en forcerad planprocess. *WSP Sverige AB*, *Sweco Environment AB* och *Tyréns AB (Konsultgruppen)* har påpekat att den svenska språkversionen av direktivet om planer och program avviker från andra språkversioner. I den engelska versionen står ”its stage in the decision-making process”, dvs. inte var i beslutsprocessen utan i vilket steg av, eller snarare på vilken position eller rang i, beslutsprocessen. På danska ”på vilket trin den eller det befinner sig i beslutningsförloppet”. Den svenska formuleringen kan missförstås och tolkas som att ”var” är relaterat till planens egen beslutsprocess. Konsultgruppen har därför föreslagit att en något ändrad formulering används, t.ex. ”planens plats (position eller rang) i beslutsprocessen” eller ”på vilket steg (vilken nivå) i beslutsprocessen planen befinner sig”.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med direktivet om planer och program är bl.a. att miljööverväganden ska integreras i utarbetandet av vissa planer och program som kan antas medföra betydande miljöpåverkan i medlemsstaterna. Miljöövervägandena ska införas i beslutsförfarandet genom miljöbedömningar och antagandet av miljörapporter, som i Sverige kallas miljökonsekvensbeskrivningar (skäl 4 och 14). I artikel 5.2 anges att den miljörapport som utarbetas bl.a. ska innehålla den information som rimligtvis kan krävas med hänsyn till var i beslutsprocessen planen eller programmet befinner sig.

För svensk del genomförs artikel 5.2 med 6 kap. 13 § första stycket miljöbalken. I den svenska bestämmelsen anges att en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till (1) bedömningsmetoder och aktuell kunskap, (2) planens eller programmetts innehåll och detaljeringsgrad, (3) allmänhetens intresse, och (4) att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheten och åtgärder.

Europeiska kommissionen har anfört att artikel 5.2 inte har genomförts på ett korrekt och fullständigt sätt eftersom det i 6 kap. 13 § miljöbalken

inte finns någon hänvisning till var i beslutsprocessen planen eller programmet befinner sig.

Bedömningskriterierna i 6 kap. 13 § första stycket 2 och 4 miljöbalken är kumulativa och ska läsas tillsammans. Prövningen utifrån dessa kriterier styr vilken information som bör ingå i miljökonsekvensbeskrivningen och hur detaljerad denna information bör vara. Genom att analysera vilken detaljgrad planen eller programmet har samt vilken prövning i plan- och tillståndsordningen det är fråga om garanteras att miljökonsekvensbeskrivningen upprättas på rätt nivå i förhållande till hela beslutsprocessen. Därigenom undviks att dubbla miljökonsekvensbeskrivningar utarbetas. Vikten av att utföra denna analys för att undvika dubbelarbete poängteras flera gånger i direktivet om planer och program (skäl 9 och artiklarna 4.3 och 5.2). När en prövning görs utifrån punkterna 2 och 4 tas således även hänsyn till ”var i beslutsprocessen planen eller programmet befinner sig” även om detta inte återges ordagrant i den svenska lagtexten. För att bemöta Europeiska kommissionens påpekanden bör dock detta uttryckligen anges i lagtexten. Detta förtydligande av den befintliga paragrafen innebär inte, som Länsstyrelsen i Stockholms län har anfört, någon risk för att kravet på en fullgod miljökonsekvensbeskrivning kan undvikas genom en forcerad planprocess.

Med den nya formuleringen av 6 kap. 13 § första stycket miljöbalken blir det tydligt att planen eller programmet utgör en del av en större beslutsprocess som kan omfatta även andra planer och program på olika nivåer och med olika detaljeringsgrad beroende på var i samhällets planeringsordning som planen eller programmet tas fram och vilken funktion planen eller programmet är avsett att ha i beslutsprocessen. ”[V]ar i beslutsprocessen planen eller programmet befinner sig” hänför sig således inte till planens eller programmets egen beslutsprocess. Ordet ”var” hänvisar till planens eller programmets placering i samhällets planeringsordning, vilken inte nödvändigtvis behöver vara hierarkiskt utformad. Till skillnad från Konsultgruppens uppfattning är ”var” därför ett bättre ord än ”nivå” i detta sammanhang.

6.2 Information om antagandet av planer och program

Regeringens förslag: Information om antagandet av planer och program ska lämnas till myndigheter, kommuner, allmänhet och berörda stater som omfattas av samrådsskyldigheten oavsett om dessa faktiskt har deltagit i samrådet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inga invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till en öppnare beslutsprocess och i syfte att säkerställa att de uppgifter som lämnats för bedömning är uttömmande är det föreskrivet i direktivet om planer och program att samråd ska ske med berörda medlemsstater, berörda myndigheter och allmänheten. Som en naturlig följd av samrådsförfarandet ska de som omfattas av samrådsskyldigheten, när arbetet är klart, informeras om resultatet (skäl 15 och 18).

Enligt artikel 9.1, som hänvisar till artiklarna 6.3 och 7, ska följande aktörer informeras när en plan eller ett program antas: (1) de myndigheter som inbjudits till samråd, (2) allmänheten, och (3) de medlemsstater med vilka samråd har ägt rum.

Kraven i artikel 9.1 motsvaras för svensk del av 6 kap. 16 § miljöbalken. Enligt sistnämnda bestämmelse, vilken hänvisar till 16 kap. 14 och 15 §§, ska en särskild sammanställning, planen eller programmet göras tillgängliga för följande aktörer med vilka samråd har skett: (1) berörda kommuner och myndigheter, (2) allmänheten, och (3) berörda stater.

Europeiska kommissionen har anfört att artikel 9.1 inte har genomförts korrekt eftersom det i den svenska bestämmelsen anges att planer och program ska göras tillgängliga endast för dem med vilka samråd skett.

Hänvisningen i 6 kap. 16 § miljöbalken till dem med vilka samråd skett innebär att planen ska göras tillgängliga för alla som avses i 14 och 15 §§. Med lydelsen ”för dem med vilka samråd skett” avses således inte enbart de som eventuellt yttrat sig under samrådet utan hela den krets av myndigheter och allmänhet som omfattas av samråds skyldigheten ska informeras när ett program eller en plan har antagits. Detta bör tydliggöras i 6 kap. 16 § tredje stycket miljöbalken.

7 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 7 januari 2013.

Promemoriornas förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian om ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program föreslogs en tidpunkt för ikraftträdande som har passerat.

Remissinstanserna har inte haft synpunkter på ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna ändringarna är angelägena. Andra ändringar i samma regelverk träder i kraft den 1 och 4 januari 2013. För att undvika att göra ändringar i de ändringsförfattningarna bör de nu föreslagna ändringarna träda i kraft den 7 januari 2013.

8 Konsekvenser

Utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid

Förslaget om redovisning av utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid innebär att en verksamhetsutövare som väljer att geologiskt lagra koldioxiden i stället för att släppa ut den i atmosfären, inte behöver överlämna utsläppsrätter om en kontrollör har verifierat att utsläpp är avskilda och transporterade till en anläggning som har giltigt tillstånd för geologisk lagring av koldioxid. Något utrymme för alternativa lösningar finns inte. Den föreslagna regleringen överensstämmer till sitt innehåll med ändringsdirektivets krav.

Koldioxidavskiljning antas, på grund av de höga kostnaderna särskilt för transport och lagring, endast kunna komma i fråga för verksamheter med stora punktutsläpp. I första hand skulle det handla om stora industrier, t.ex. cementindustrier, stålverk och raffinaderier samt verksamheter med biogena koldioxidutsläpp som massabruk och kraftvärmeverk som på sikt kan få incitament att införa tekniken och därmed inte behöva överlämna utsläppsrätter. Sverige har drygt ett dussin enskilda utsläppskällor med årliga koldioxidutsläpp motsvarande en miljon ton per år eller mer.

Förslagen går inte utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Föreslagna författningsändringar påverkar inte företagens administrativa kostnader.

Något behov av speciella informationsinsatser finns inte.

Ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program

Den föreslagna regleringen i 6 kap. miljöbalken överensstämmer med regleringen enligt direktivet om planer och program och går inte utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Förslagen innebär i praktiken ingen ny arbetsbörda av betydelse för myndigheter, kommuner eller domstolar. Inte heller bedöms förslagen ha några statsfinansiella konsekvenser.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

6 kap. 13 §

Första stycket, som anger att en rimlighetsbedömning ska göras i fråga om den information som ska ingå i en miljökonsekvensbeskrivning, genomför artikel 5.2 i direktivet om planer och program. Tidigare förarbetsuttalanden i propositionen Miljöbedömningar av planer och program (prop. 2003/04:116 s. 65 f.) gäller fortfarande vid tillämpningen av bestämmelsen.

Första stycket tredje punkten är ny. Genom denna punkt återges tydligare kravet i artikel 5.2 i direktivet om planer och program. Genom att ta hänsyn till var planen eller programmet befinner sig i den större beslutsprocessen av planer och program undviks dubbelarbete. Den nya tredje punkten har placerats direkt efter andra punkten för att bättre koppla till det som i andra punkten sägs om planens eller programmets innehåll och detaljeringsgrad.

Första stycket femte punkten motsvarar den tidigare tredje punkten.

6 kap. 16 §

Paragrafen reglerar skyldigheten att lämna information om utarbetande eller beslut att anta en plan eller ett program. Paragrafen genomför artiklarna 8 och 9 i direktivet om planer och program. Tidigare förarbetsut-

talanden i propositionen Miljöbedömningar av planer och program (prop. 2003/04:116 s. 67 f.) gäller fortfarande vid tillämpningen av bestämmelsen.

Tredje stycket har omformulerats för att förtydliga att det är hela den krets av myndigheter, kommuner, allmänhet och berörda stater som omfattas av samrådsskyldigheten som ska informeras när en plan eller ett program har antagits.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter

6 kap. 1 b §

Paragrafen är ny.

Enligt 6 kap. 1 § ska verksamhetsutövare för varje anläggning överlämna det antal utsläppsrätter som motsvarar de sammanlagda utsläppen från anläggningen eller flygverksamheten. Den nya paragrafen innebär att skyldigheten att överlämna utsläppsrätter inte ska gälla om en kontrollör har verifierat att utsläpp är avskilda och transporterade till en anläggning för sådan geologisk lagring av koldioxid som kräver tillstånd enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken.

Utdrag ur promemorians lagförslag rörande utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 b §

Skyldigheten att överlämna utsläppsrätter enligt 1 § gäller inte utsläpp som sker genom avskiljning och transport till en anläggning för geologisk lagring av koldioxid som kräver tillstånd enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 7 januari 2013.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/29/EG om ändring av direktiv 2003/87/EG i avsikt att förbättra och utvidga gemenskapssystemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (EUT L 140, 5.6.2009, s. 63, Celex 32009L0029).

Förteckning över remissinstanserna rörande utsläppsrätter och geologisk lagring av koldioxid

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, Regelrådet, Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Transportstyrelsen, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Skåne län, Svenskt näringsliv, Jernkontoret, Plast- och Kemi-företagen, Svensk Energi, Naturskyddsföreningen, Swedavia AB, AOPA-Sweden, Kungliga Svenska Aeroklubben, SAS Group, Svenskt Flyg, Transportindustriförbundet, Svenska flygbranschen, Greenpeace, Världsnaturfonden WWF.

Utdrag ur promemorians lagförslag rörande ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program

34 § En miljökonsekvensbeskrivning för en plan ska innehålla de uppgifter enligt 22, 23 och 33 §§ som är rimliga med hänsyn till

1. bedömningsmetoder och aktuell kunskap,
2. planens innehåll och detaljeringsgrad,
3. allmänhetens intresse,
4. var i beslutsprocessen planen befinner sig, och
5. att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer eller i tillståndsprövningen av verksamheter.

41 § Den myndighet eller kommun som prövar frågan om att anta en plan som omfattas av kraven på miljökonsekvensbeskrivning enligt detta kapitel ska beakta resultatet av samråd, innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och yttranden enligt 15, 21 och 38 §§ och, när planen har antagits, i en särskild sammanställning redovisa

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen,
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
3. skälen för att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden, och
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

Myndigheten eller kommunen ska informera de myndigheter och kommuner och den allmänhet som avses i 15, 17 och 38 §§ om att planen har antagits samt göra sammanställningen och planen tillgängliga för dem.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2010.

2. Äldre bestämmelser gäller för prövningen och handläggningen av mål och ärenden och för handläggningen av planer och program som har inletts före den 1 oktober 2010. De nya bestämmelserna ska dock tillämpas, om det kan ske utan att handläggningen försvåras och, i fråga om bestämmelserna om verksamheter, sökanden har begärt det.

Förteckning över remissinstanserna rörande ändringar i 6 kap. miljöbalken om planer och program

Högsta domstolen, Svea hovrätt – Miljööverdomstolen, Nacka tingsrätt – Miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt – Miljödomstolen, Växjö tingsrätt – Miljödomstolen, Umeå tingsrätt – Miljödomstolen, Östersunds tingsrätt – Miljödomstolen, Affärsverket svenska kraftnät, Banverket, Bergsstaten, Boverket, Fiskeriverket, Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Generalläkaren, Kammarkollegiet, Livsmedelsverket, Luftfartsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och Telestyrelsen, Regelrådet, Riksantikvarieämbetet, Sametinget, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Strålsäkerhetsmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Tillväxtverket, Trafikverket, Transportstyrelsen, Vägverket, Havspaneringsutredningen (M 2009:03), Utredningen om översyn av lagstiftningen på kärnteknik- och strålskyddsområdet (M 2008:05), Transportinfrastrukturkommittén (N 2009:03), Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Landstinget Dalarna, Landstinget Skåne (Region Skåne), Landstinget Västernorrland, Landstinget Västra Götaland (Västra Götalandsregionen), Landstinget Östergötland, Norrbottens landsting, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Blekinge Tekniska Högskola, Lunds universitet, Uppsala universitet, Arjeplogs kommun, Eda kommun, Gotlands kommun, Gällivare kommun, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Harparanda kommun, Hudiksvalls kommun, Jokkmokks kommun, Kristianstads kommun, Kungsörs kommun, Lerums kommun, Ljungby kommun, Lysekils kommun, Malmö kommun, Malung-Sälens kommun, Malå kommun, Markaryds kommun, Mjölby kommun, Nynäshamns kommun, Ovanåkers kommun, Perstorps kommun, Stockholms kommun, Storumans kommun, Sundbybergs kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Umeå kommun, Upplands Bro kommun, Vallentuna kommun, Växjö kommun, Åre kommun, Örensköldsviks kommun, Företagarna, Jernkontoret, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), LRF skogsägarna, Miljöförbundet Jordens vänner, Näringslivets regelnämnd, Plast- och kemiföretagen, Skogsindustrierna, Småkraftverkens Riksförening, Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, Svensk Vindkraft Industri AB, SVIAB, Svenska Botaniska Föreningen, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Torvproducentföreningen, Svenskt Näringsliv, Svenskt Vatten, Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI), Sveriges Fiskares Riksförbund, Sveriges Hamnar, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Ornitologiska Förening, Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Vattenbrukarnas Riksförbund, Världsnaturfonden i Sverige, Advokatfirman Åberg & Co AB, Fröberg & Lundholm Advokatbyrå, Lagtolken AB, Mannheimer Swartling Advokatbyrå, Sweco Environment AB, SweMin, Teknikföretagen, WSP Sverige AB, Återvinningsindustrins Service AB, Alrutz´ Ad

vokatbyrå AB, Sydvatten AB, Svenska Turistföreningen, Djurgården-
Lilla Värtans Miljöskyddsförening, Älvräddarnas Samorganisation,
Stockholm Vatten AB. Bilaga 4